

7/10674
GİL 92

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 /688
Konu :İzmir Milletvekili
Zeynep ALTIOK'un
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2017
24 Mart 2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 16.01.2017 tarihli ve 43452547-120.07-78061 sayılı yazınız.

İzmir Milletvekili Zeynep ALTIOK'un Bakanlığımıza yönelttiği, TBMM 7/10674 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Bakan

EK:
Cevap Yazısı (3 Sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN ZEYNEP ALTIOK'UN
TBMM 7/10674 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Kahramanmaraş'ta bulunan ve Türkiye'nin en büyük termik elektrik santrali 1984 yılından beri faaliyetine devam "Afşin-Elbistan Termik ve Elektrik Santralleridir. Bu santrallerde bugüne kadar 450 milyon tonun üzerinde linyit kömürü yakılmıştır. Santrallerin bu güne kadar gerekli önlemleri almaması ve zehir saçan bacalarının görmezden gelinmesi, yöreyi yaşanmaz hale getirirken, zehir soluyan Vatandaşları da her türlü hastalıkla karşı karşıya bırakmıştır. Kahramanmaraş'ta görülen kansere bağlı ölümler Türkiye ortalamasının çok üzerindedir.

Bu Bağlamda;

1-1984 yılından beri faal olan Elbistan Termik Santrali'nde "Baca Gazı Kükürt Arıtma Tesisi" kurulu mudur? Kurulu değilse gerekçeleri nelerdir? Santralin bacalarında filtre kullanılmakta mıdır? Kullanılıyorsa yeterli midir?

2-Termik santrallerden kaynaklı hava kirliliğinin önlenmesi için yapılan herhangi bir çalışma var mıdır? Varsa bu çalışmalar nelerdir ve ne zaman başlamıştır? Çalışmaların başladığı zaman ölçülen hava kirliliği ile bugünkü ölçümler arasında fark var mıdır?

3-Elbistan'da en son hava kirliliği ölçümleri ne zaman yapılmıştır? Yapılan bu ölçümlerde kükürtdioksit oranı ve partikül madde miktarı ne kadardır? Uluslararası Hava Kalitesi İndeksine göre kükürtdioksit oranı ve partikül madde miktarı ne olmalıdır? Elbistan'daki veriler ile Uluslararası veriler kıyaslandığında ortaya çıkan tablo ve ölçümler nedir?

4-Enerji bakanlığı verilerine göre, Elbistan'da yapılan herhangi bir doğalgaz yatırım çalışması var mıdır? Yoksa gerekçeleri nelerdir? Varsa bunlar nelerdir? Bugüne kadar kaç haneye ve işletmeye doğalgaz hizmeti verilmiştir? Kahramanmaraş'ta ki yurttaşların sağlıklı bir havada yaşaması için ne yapmaları gerekiyor?

5-Kötü hava şartlarına bağlı hastalık, sakatlık ya da ölümlerin yaşandığı Kahramanmaraş'ta, Akciğer kanseri, KOAH, akut alt solunum yolu enfeksiyonları ve "iskemik kalp hastalıklarından ölenlerin olduğu bilinmektedir. Son on yılda bu hastalıklardan ölenlerin oranı nedir? Türkiye istatistikleri göz önüne alındığında bu hastalıklardan ölenlerin şehri Kahramanmaraş, Türkiye genelinde kaçındır?

6-Kahramanmaraş ve Elbistan 2005-2016 yılları arasında hava kirliliği sıralamasında Türkiye'de kaçındır?

CEVAPLAR:

1-Kahramanmaraş İli, Afşin İlçesi sınırları içerisinde, Elektrik Üretim Anonim Şirketi (EÜAŞ) Genel Müdürlüğü tarafından işletilmekte olan Afşin Elbistan B Termik Santrali hakkında Bakanlığımız (Mülga Çevre Bakanlığı) tarafından 19.10.1999 tarihinde ÇED Olumlu Kararı verilmiştir. Söz konusu santralde Baca Gazı Kükürt Arıtma Tesisi bulunmaktadır. Santral çevre

mevzuatına uygun şekilde çalıştırılmaktadır. Yine Kahramanmaraş İli, Afşin İlçesi sınırları içerisinde, EÜAŞ Genel Müdürlüğü tarafından işletilmekte olan Afşin Elbistan A Termik Santrali ile ilgili olarak Santralin Rehabilitasyonu ve BGD ünitesinin Tesisi projesi kapsamında da bir çevresel etki değerlendirmesi çalışması yaptırılarak, proje hakkında 08.09.2005 tarihinde ÇED Olumlu kararı verilmiştir. Santral yürürlükteki çevre mevzuatına uygun şekilde çalıştırılmaktadır. Afşin Elbistan A Santrali ilk ÇED Yönetmeliği'nin yürürlüğe girdiği 1993 tarihinden önce işletmeye alındığından, A santrali hakkında Bakanlığımız tarafından verilmiş olan herhangi bir ÇED kararı bulunmamaktadır. Ancak, B Santralının faaliyeti, A Santralına çevre yatırımlarının yapılması şartına bağlanmıştır.

Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği (SKHKKY) geçici 3.maddesi ile emisyon izni bulunmayan termik santrallerin, tesisin bulunduğu bölgede hava kalitesi sınır değerlerinin sağlanması ve devamlı izlenmesi koşulu ile iş termin planlarına bağlı olarak 31.12.2011 tarihine kadar faaliyetlerini sürdürmelerine izin verilmiş olup, Afşin Elbistan A santrali iş termin planı sunarak geçici 3.maddeden yararlanmıştır. 2011 ve 2012 yıllarında EÜAŞ Genel Müdürlüğü tarafından Kalkınma Bakanlığı'nın yatırım programına ödenek ayrılması, özelleştirme takviminin belli olmaması gerekçeleri ile yatırımların sağlanamadığı belirtilmiştir.

Ancak bu süreler içinde tesislerden kaynaklanan emisyonların mevzuatta belirtilen sınır değerleri sağlanması hususunda çalışmaların ve yatırımların hızlandırılması, sözkonusu santralin faaliyet gösterdiği bölgede hava kalitesinin korunmasına yönelik tedbirlerin alınması ve yapılan çalışmalar ile ilgili Bakanlığımızın düzenli aralıklarla bilgilendirilmesi konusunda ilgili kurumlara yazı yazılmıştır. Bu kapsamda, Kahramanmaraş ilinde Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi ile hava kalitesinin korunması ve kirliliğin azaltılması için kaynağında azaltım ve hava kalitesinin korunmasına yönelik hazırlanan Temiz Hava Eylem Planı'nda; yanma sonucu oluşan atık gazlara dair belirlenen eylemlerin ilgili kurum/kuruluşlar ile işbirliği halinde uygulanmasına yer verilmiş olup, SO₂ parametresi açısından bakıldığında, kirlilik seviyelerinde azalmalar görüldüğü tespit edilmiştir.

30/3/2013 tarih ve 28603 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 6446 Sayılı Elektrik Piyasası Kanununun Geçici 8.Maddesi ile EÜAŞ veya bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarına ve 4046 sayılı Kanun kapsamında oluşturulacak kamu üretim şirketlerine, bunların özelleştirilmeleri hâlinde de geçerli olmak üzere, çevre mevzuatına uyumuna yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanması amacıyla 31/12/2018 tarihine kadar süre tanınmıştır. 6446 Sayılı Elektrik Piyasası Kanununda 4/6/2016 tarihinde yapılan değişiklik ile bu süre 31/12/2019 tarihine uzatılmıştır.

2-Kurulması planlanan termik santral projeleri kapsamında, aynı bölgede planlanmış ve/veya sözkonusu projeden önce ÇED Olumlu Kararı almış olan diğer termik santral projeleri de gözönünde bulundurularak, "kümülatif etkilerin belirlenmesi" doğrultusunda gerekli değerlendirmeler yapılmaktadır. Yürütülen ÇED sürecinde, olumsuz etkilerin giderilmesi için alınacak önlemler çevre mevzuatı çerçevesinde öngörülen modelleme çalışmaları ile desteklenerek hazırlanan tüm raporlar ilgili resmi kurumlardan alınan veriler ile bilimsel kuruluşların çalışmaları kapsamında şekillendirilmektedir. Bakanlığımız tarafından ÇED Olumlu Kararı verilmiş ya da Bakanlığımızda ÇED süreci devam eden tüm termik santral projeleri için hava kalitesi modelleme çalışmaları yürütülerek her bir tesisin etki alanı içerisindeki hava kirlenmesine katkı değerleri (HKKD) ile hava kalitesi değerleri hesaplanmakta ve mevzuattaki sınır değerlerle karşılaştırılmaktadır.

Termik santral bacaları 24.04.2016 tarih ve 2014/2 sayılı Sürekli Emisyon Ölçümleri Sistemleri Genelgesi kapsamında online izlenmekte ve emisyon parametreleri 7/24 takip edilip emisyon sınır değerlere uyulup uyulmadığı kontrol edilmektedir.

Bakanlığımız tarafından gerçekleştirilen “Büyük Yakma Tesisleri Direktifinin Uygulanması ile Hava Kalitesinin İyileştirilmesi için Teknik Destek” projesi ile, ülkemizde bulunan termik santrallerin, mevcut durumları, mevzuatımızda mevcut tesisler için belirtilen süreler içinde uyması gereken hususlar ve AB mevzuatında belirlenen kriterlere uyumu ile ilgili değerlendirme çalışmaları yapılmıştır.

6446 Sayılı Elektrik Piyasası Kanununun Geçici 8.Maddesi kapsamında, EÜAŞ veya bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarına ve 4046 sayılı Kanun kapsamında oluşturulacak kamu üretim şirketlerine ve kamu üretim şirketlerine ait üretim tesislerine, çevre mevzuatına uyumuna yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanması amacıyla 31/12/2019 tarihine kadar süre tanınmış olup, anılan Kanun maddesinde çevre mevzuatına uyuma yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanmasına ilişkin usul ve esasların maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Enerji Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelik ile belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Hazırlık çalışmaları Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından devam eden sözkonusu Yönetmelik ile, anılan kanun maddesi kapsamında yer alan termik santraller için belirtilen süreye kadar çevre yatırımları tamamlanarak çevre izinlerinin alınmasını kapsayan iş termin planlarının sunulması, Bakanlığımız ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından değerlendirilmesi ve onay ile ilgili hususlar belirlenecektir.

3-Elbistan hava kalitesi ölçüm istasyonu 2007 yılı Aralık ayında kurulmuştur. Ölçümler hali hazırda devam etmektedir. Ölçüm sonuçları Bakanlığımıza ait www.havaizleme.gov.tr internet sitesinde kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği Ek-1’de belirtildiği gibi 2016 yılında SO₂ parametresi için saatlik ortalama sınır değer; 440 µg/m³, 24 saatlik ortalama sınır değer; 200 µg/m³, 2016 yılında PM₁₀ parametresi için 24 saatlik ortalama sınır değer; 80 µg/m³ iken, yıllık sınır değer PM₁₀ için 52 µg/m³ olup SO₂ için yıllık ortalama sınır değer yoktur. 2016 yılında Elbistan hava kalitesi ölçüm istasyonunda ölçülen PM₁₀ parametresi yıllık ortalama değeri; 72 µg/m³, SO₂ parametresi yıllık ortalama değeri; 12 µg/m³ tür.

4,5-Önergede belirtilen hususlarla ilgili olarak, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığından bilgi alınmasının daha uygun olacağı değerlendirilmektedir.

6-Hava kalitesi ölçüm sonuçları bölgenin topografik durumu, meteorolojik koşullar, kirletici kaynaklarda meydana gelen değişimlere bağlı olarak, saatlik, günlük ya da aylık olarak sürekli değişkenlik göstermektedir. Bu nedenle en kirli ya da en temiz iller şeklinde sıralama yapmak sözkonusu işin tekniği açısından doğru ve güvenilir bir yaklaşım olmadığından, böyle bir sıralama Bakanlığımızca yapılmamaktadır. Ölçüm sonuçları Bakanlığımıza ait www.havaizleme.gov.tr internet sitesinde kamuoyu ile paylaşılmaktadır.